

1.1.2014 החוג למוסיקה מציג: החוג למוסיקה

שנה טובה! תודה שבאתם, ותודה לכם על ההקשבה. לפני שנתיים ורבע, בערך, התכבדנו להציג לפניכם בהרצאות קצרצרות שלושה נושאים שונים בתחום המוסיקה. סטודנטים בחוג למוסיקה מנעימים לכולנו את המפגשים ב"צהרי דיקן" כעניין שבמסורת. מה נשתנו "צהרי הדיקן" הללו מכל "צהרי הדיקן"? שבצהרי הדיקן הללו אין אנו מספרים אלא על החוג למוסיקה, אנשיו, פעולותיו, מה שמאחוריו ומה שמלפניו. תודה לדיקן שיזם את נושא ההתאספות היום. תודה לעמיתי כולם ולסטודנטים שיעלו ויבואו בזה אחר זה להציג עניינים שונים, צליל צלול על אופניו.

ברשותכם, אקצה לעצמי את המכסה הזעומה של מילים גבוהות השמורה למעמדים כגון זה.

מוסיקה היא לנשמה כמו מים לגוף וכמו אוויר לנשימה. היא בבחינת משאב טבע חיוני, קיומי במהותו – ליחיד ולחברה. בעת משבר כלכלי מזדמן, שנמצא לו הפתרון המזדמן המוכר (מן הפתרונות הנוכחים תמיד ובכול, הרווחים מאוד ומדי בעולמנו, שתמימות הדעים השוררת ביחס אליהם בסוגיות כגון אלה חשודה, דוחה ומקוממת), אמר פעם אוטו שילי, לשעבר השר לביטחון פנים בממשלת גרמניה: "מי שמצמצם את הפעילות באקדמיות למוסיקה או חלילה סוגר אותן, מסכן את ביטחון הציבור."

רעיון חלוקת הקשב, שנעשה זה מכבר ערך ומדד במקומותינו, אין לו נחלה אצלנו בחוג. החשש, שמא זה מכבר אין מה לחלק, מנקר, ומדרבן את אנשי החוג להשיג קשב ולהנחות לקשב – אחד, דרוך, מרוכז, ראוי לשמו. אנחנו מדריכים להאזנה כפעילות המצריכה היערכות, מעקב וביקורת עצמיים; או כפי שנהוג לכנותה במקומות אחרים: פעילות בונה עצם. אנשי החוג למוסיקה לומדים להקשיב למוסיקה, לעולם, וגם אלה לאלה.

בואו למשכננו המרשים ותיווכחו במו עיניכם. שוררים בו קשב הדדי ורוח טובה והוא רווי ביטויים של חדוות עשייה. החוג למוסיקה שוקד על חלקו בהיותם של בית הספר לאמנויות והמשכן לאמנויות למוקד של פעילות יצירה ותרבות, כזה שהתורה שיוצאת ממנו גולשת

במורדות הכרמל ומייצבת אותו כפסגה מושכת. בואו למשכנו ונגסו נגיסה הגונה באמנות המרוממת שמוצגת בו שוב ושוב – חדשה ומתחדשת, עממית, פופלארית ובימתית. בכול אנחנו מחויבים למושגי יצירה, אמנות ותרבות, מן המינים שנחיצותם לעולמות חיינו אינה טעונה עוד כל הוכחה. על מקצת הדברים ואת מקצתם נשמע תיכף מחברי סגל החוג ומן הסטודנטים – ברוכי הרוח והכישרון, הסקרנים, היוזמים והנעתרים לזממות, השותפים ומשתתפים.

בחוג מרביצים תורה וגם 'חוטפים' ממנה. כיום פועלות בחוג שלוש תכניות לימודים – שלושתן דו-חוגיות:

תכנית "רגילה", בלשונונו (למיטב זיכרוני, מספר הצירופים האקטואלי של מוסיקה עם לימוד בחוגים אחרים הוא 18);

תכנית "מורחבת", שבמסגרתה הסטודנטים לומדים גם בחוג ללימודים רב-תחומיים (מקבץ שיעורי האמנויות הופך את התכנית ל"מורחבת", ומקבץ הפסיכולוגיה מכשיר את הסטודנטים להמשיך ללימודים לתואר שני בטיפול באמצעות מוסיקה, בבית הספר לטיפול באמצעות אמנויות);

תכנית לימודי קומפוזיציה, וריאנט של התכנית "הרגילה" (היא ממקדת את שוחרי היצירה המוסיקלית במיומנויות ובנושאים קרדינליים להתמחות זאת, וביניהם תורת הכלים, תזמור, קריאת פרטיטורה, ניצוח למלחינים, יישומי מחשב במוסיקה, תיווי, וכמובן שיעורי קומפוזיציה קבוצתיים ואישיים).

המורים לקומפוזיציה, וגם חברי הסגל האחרים, איש איש בתחומו, מובילים את הסטודנטים במסירות ובהנחיה אישית. חשוב לנו לזהות כישרונות ולהציע להם כרי פעילות, הזדמנויות לעשייה ותנאי עבודה מתאימים. זאת השנה הרביעית שנערכת בחוג תחרות קומפוזיציה נושאת פרסים. היצירות הזוכות מובאות לביצוע בקונצרט פומבי ומוקלטות באולפן. זאת השנה השלישית שנערכת בחוג גם תחרות קומפוזיציה לעוגב. יצירתו של דניאל לדרמן, זוכה התחרות האחרונה, תבוצע ביצוע בכורה ברסיטל העוגב שייערך באפריל. בשנתיים שעברו פעלנו יחד עם הסדנה להכשרת רקדנים בחיפה, כך שסטודנטים יצרו מוסיקה לעבודות כוריאוגרפיות. בקרוב מאוד נקרא לסטודנטים להציע

אות פתיחה מוסיקלי לסדרת תכניות מסוימת שתופק במסגרת "הערוץ האקדמי". בוגרי החוג המשיכו וממשיכים בלימודים בארץ ובחו"ל, ויש ביניהם כמה וכמה שעושים חיל, זוכים להערכה ולהכרה, ומסבים לנו קורת רוח רבה.

השנה התברכנו במחזור גדול באופן משמעותי – 37 סטודנטים. בסך הכול יש בחוג כמאה סטודנטים. מקצת הסטודנטים הגיעו אלינו בעקבות הכשרה בסיסית בכיתות מכינה שהפעלנו בשלוש השנים האחרונות בחודשי הקיץ. גיבשנו תכנית לימודים חד-חוגית ותכנית לימודים לתואר שני ושתייהן מתפתלות במסדרונות האישורים והאשרורים. אנחנו חותרים להקמת מרכז מחקר למוסיקה יהודית. החוג שרוי בעיצומה של הערכה עצמית אקדמית – התהליך מטעם המל"ג המזרה אימת עבודה – ונדרש לחזון איסטרטגי (ואני, איש פשוט, איני יודע על עצמי דבר וחצי דבר כבעל חזונות וחזיונות).
ועכשיו, פחות או יותר לסירוגין, מעט קרקע מציאות והבלחות של רום מטאפיזי.

בפברואר של השנה שעברה ערך החוג לראשונה קונצרטים ויום עיון במסגרת "ימי המוסיקה היהודית באוניברסיטת חיפה". ההרצאות שנישאו ביום העיון יראו אור בקרוב, עוד לפני "ימי המוסיקה היהודית באוניברסיטת חיפה" בשנתם השנייה, באמצע חודש מרס.

קיוויתי לציין איתכם היום את השנה החדשה בתקליטור חדש. מחר – לצערי, רק מחר – יגיע אלינו המוצר המוגמר. לשמחתי הרבה, מחר יראה אור תקליטור של הקלטות מסדרת הרסיטלים לעוגב 2011/12. התקליטור כולל, בין היתר, יצירה לעוגב מאת איתן שטיינברג. השנה נערכת סדרת הרסיטלים לעוגב זאת השנה הרביעית. הצטרפו אלינו מדי חודש בימי שישי לפני הצהריים, באודיטוריום הכט, לשמוע מוסיקה בביצועים מצוינים ולחזות בפלא – לא יאומן כי יסופר: בחיפה האדומה (הרדומה?) מתכנסים כ-300 איש להקשיב למוסיקה לעוגב.

בהזדמנויות כאלה ואחרות אנחנו מזמינים כיתות של בתי ספר תיכוניים, ובפרט תלמידים במגמות מוסיקה, להתארח בחוג, במשכן, בקונצרט. עשייה משותפת עם גופים אחרים למיניהם חשובה לנו ומניבה פעולות ברוכות. התזמורת הסימפונית חיפה ביצעה בסוף השנה שעברה עבודות תזמור ויצירות של סטודנטים בחוג, ותעשה כך שוב בקיץ הקרוב. ישחק סיפר לכם על סדנת הפסנתרנים של החוג. בסמסטר ב' תתחיל לפעול סדנת תופים, בהדרכת דותן אבן-טור. ישחק ודותן הם סטודנטים בחוג. הדרכת עמיתים היא דגם פעולה משובב נפש. אנחנו משתדלים להיענות ליזמות של סטודנטים ולהניע אותם ליזום ולעשות. ועד הסטודנטים של החוג פעיל מאוד ואפקטיבי.

לא מכבר חגגנו את צאתו לאור של תקליטור כפול – שירי לאדינו במסורת קהילת שאלוניקי. התקליטור – פרויקט חוגי מניה וביה (מחקר של ד"ר שושנה וייך-שחק, ביצוע של – כמעט רק – סטודנטים ובוגרי החוג, הקלטה באולפן החוג על ידי אנשי החוג, הפקה של החוג) הוא מודל לבאות (כפי שנוכחתם בעניין פרויקט "שירי חיפה" שהציג עודד זהבי) וגם חולייה בשרשרת הפקות קודמות (אתר החוג).

בשלוש השנים האחרונות קלטנו שני אנשי סגל חדשים. יכולותיהם ומרצם של ד"ר אביגיל ווד ושל ד"ר אלון שב כבר נותנים את אותותיהם המשמעותיים בבניינו של החוג. בימים אלה מסתיים הליך מכרז, שהחל באמצע שנת הלימודים שעברה, לקליטת עוד איש סגל. יד החוג נטויה ומגששת אחר יד רקטור מושטת. בתום שנת הלימודים הנוכחית יפרוש לגמלאות פרופ' אריק שפירא.

בנימה פרוטסטנטית משהו: בשום תחום אינני עושה די; בשום תחום אינני עושה די
ברצינות, בתבונה או בתחכום. בשום תחום גם אין די במנת ההומור או האירוניה
המוגבלת שביכולתי להניב. בתחומים רבים יש לפני החוג אתגרי אמת רבים, מקצתם
קשים, משימות שביצוען המוצלח קריטי במובנים אחדים, בעיות שמידת האחריות מחייבת
אותנו ללבן ולפתור אותן. הסולידריות בקרב סגל החוג היא מידה טובה נדרשת. אנשי
החוג נכונים לקראת הבאות כאל הרפתקות. אנחנו רואים ברכה במה שאנחנו משיגים,
וחפצים לרכוש עוד סיבות טובות להמשיך ולהתגאות בעמלנו.

ניתנת לי זכות גדולה לנתב את החוג בשנים האחרונות. אני חדור הכרת תודה על
האפשרות ליזום ולשתף פעולה, לחשוב ולפעול ביחד. האהדה והתמיכה מנת חלקנו
בפקולטה מתקבלים באהבה ובהכרה צלולה שאין מובנות מאליהן. נאמנותו של צוות
החוג והמשכן לעניינינו השונים, האכפתיות, ההבנה והמסירות הם נכס מוערך. איש יקר
(לי, לואיג'י נונו, Luigi Nono) הנציח פעם כתובת שנכתבה על חומה בעיר טולדו:
No hay caminos, hay que caminar – בתרגום חפשי: 'הלך, אין כל דרך. נחשבת רק
ההליכה'.

אחתום במשפט שרוח בית היוצר של נשיא המדינה שורה עליו: אני מקווה שניכר כי החוג
למוסיקה מממש בהתמדה את זכות החסד; ובאופן בלתי תלוי אני מתפלל בשתיקה,
שהחוג רוכש לעצמו את החסד לזכות. (בהערת שוליים ניתן לציין כי, כמו במקרים דומים,
גם היפוך השיבוץ של 'זכות החסד' והחסד לזכות' עשוי להותיר את תוקפו של המשפט
בעינו.)

תודה לכולכם, אנשי סגל החוג והסטודנטים!
תודה, מיכל גולן, על שנרתמת שוב למלאכת הפקה אינסופית, ועמלת רבות וממושכות על
כל פרט ופרט שהתכנסו לשעתיים האחרונות.
ותודה לפרטים שהתכנסו לשעתיים האחרונות, לכם.

הבה נשוחח. העירו, הציעו, שאלו.